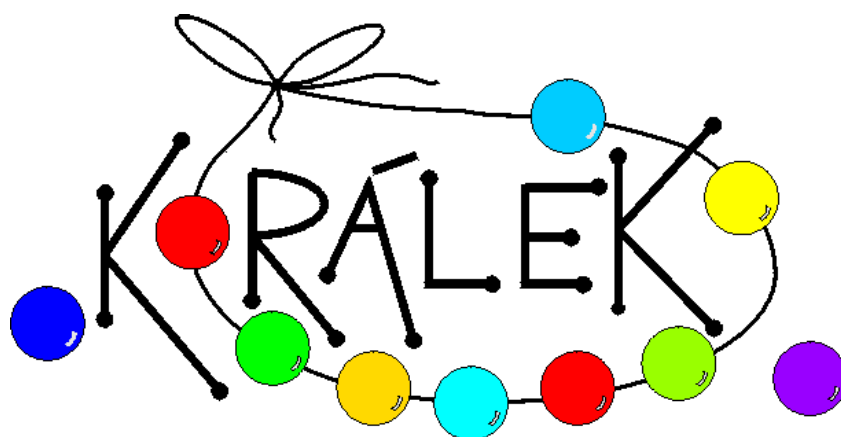

Školní vzdělávací program
pro základní školu speciální – díl II.

„Učíme se pro život“

Základní škola praktická, základní škola
speciální a Mateřská škola speciální Kladno,
Pařížská 2199

2. Charakteristika ŠVP

2.2. Charakteristika ŠVP

Zaměření školy

Školní vzdělávací program vychází z koncepce Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělávání Základní škola speciální, díl II - vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami.

Cílem základního vzdělávání je pomoci žákům utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické činnosti.

Motivační název školního vzdělávacího programu "UČÍME SE PRO ŽIVOT " vychází z filosofie školy : „Dosáhnout u handicapovaných žáků takového stupně výchovy a vzdělání, aby mohli být zařazeni v co největší míře do života zdravé populace“.

Škola zabezpečuje výuku žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, především žákům se souběžným postižením více vadami. Žáci mají lehkou, středně těžkou nebo těžkou mentální retardaci v kombinaci s postižením tělesným, zrakovým, sluchovým, s těžkou vadou řeči, s autismem.

Cílem školy je vzdělávat a vychovávat žáky se souběžným postižením více vadami v podnětném a sociálně bezpečném prostředí podle jejich individuálních potřeb, protože individuální péče poskytovaná těmto žákům, velmi kladně ovlivňuje jejich výsledky. Dlouhodobým cílem školy je u handicapovaných žáků neustálé zlepšování kvality vyučování uplatňováním alternativních způsobů vzdělávání, posilováním úlohy motivace, využíváním učebních pomůcek, didaktické i výpočetní techniky. Snažíme se rozvíjet samostatnost a tvořivost žáků volbou vhodných didaktických metod a forem práce s důrazem na samostatnou práci, aktivní spolupráci a využívání přirozené iniciativy žáků. Vedeme žáky k vytváření vědomostí pomocí získaných dovedností a schopností, dáváme jim možnost hledat, objevovat, používat vlastní postupy řešení, pracovat s chybou, používat různé informační zdroje, a postupy. Učíme žáky získané poznatky aplikovat v praxi, diskutovat, rozvíjet schopnost nebát se vyjadřovat své názory.

Po podrobné analýze podmínek školy, na základě dlouholetých zkušeností, spolupráce s rodiči a vhodných personálních a materiálních podmínek, bude škola pokračovat v profilaci výuky zaměřené do šesti hlavních vzdělávacích priorit:

- Připravovat dítě pro praktický život
- Rozvíjet sociální dovednosti
- Podporovat rozvíjení pohybových dovedností žáků ve školních i mimoškolních aktivitách.
- Rozvíjet komunikační dovednosti žáků:
  - v mateřském jazyce
  - v alternativních způsobech komunikace
  - v sociálních vztazích
- Rozvíjet schopnosti žáků v oblasti výtvarné výchovy - estetické cítění
- Podporovat zájmovou činnost, která umožní žákům s handicapem rozvíjet zájmy, schopnosti a dovednosti a bude ovlivňovat jejich další rozvoj

Hlavní úkoly v oblasti vzdělávání

a) Poskytovat výchovně vzdělávací činnost žákům se středně těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami s pomocí alternativních způsobů vzdělávání a individuálních vzdělávacích programů, korespondujících s úrovní jejich postižení. Poskytovat vzdělávání a výchovu se zaměřením na individuální potřeby každého jedince.

b) Rozvíjet zájmy, schopnosti a dovednosti žáků, ovlivňovat jejich další rozvoj zapojením do zájmových útvarů, zaměřených podle podmínek školy na praktické činnosti, pracovní, hudební a dramatickou, výtvarnou a estetickou výchovu.

c) Zlepšovat kvalitu vyučování

- rozvíjet samostatnost a tvořivost žáků výběrem vhodných didaktických metod a forem práce s důrazem na využívání názoru, učebních a kompenzačních pomůcek, interaktivní výuky, didaktické a výpočetní techniky
- rozvíjet u žáků schopnost správně se vyjadřovat, popřípadě uplatňovat formy alternativní a augmentativní komunikace u těžce postižených žáků jako prostředku pro dorozumívání s jeho okolím
- rozvíjet jejich pohybové dovednosti, aby dosáhli co nejvyšší míry pohybové samostatnosti a naučit je základům sebeobsluhy, která jim umožní co nejvyšší stupeň soběstačnosti

Při výchově a vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami je pedagog je povinen:

- uplatňovat zdravotní hlediska a respektovat individuální potřeby žáka
- umožnit při vzdělávání využívání všech podpůrných opatření
- uplatňovat princip diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností, při stanovování obsahu, forem i metod výuky
- zohlednit druh, stupeň a míru postižení při hodnocení výsledků vzdělávání

V rámci stanovených priorit škola žákům nabízí:

1) Odborně připravené pedagogické pracovníky, podnětné a vstřícné školní prostředí a využití všech podpůrných opatření

2) Individuální vzdělávací plán vycházející ze ŠVP – pedagogové vytváří pro žáka na každý měsíc

3) Rozšířenou výuku předmětu hudební výchova

- výuka předmětu hudební výchova je posílena na druhém stupni od 7. do 10. ročníku v každém ročníku o jednu disponibilní hodinu v učebním plánu, s cílem vytvářet u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjet jejich hudebnost, podporovat schopnosti hudbu emocionálně prožívat
- rytmická cvičení pozitivně ovlivňují rozvoj řeči žáků
- dobré materiální vybavení – hudební nástroje – kytary, piána, klávesy, Orffův instrumentář, karaoke, mobilní ozvučení, mikrofony, dotykové interaktivní tabule + výukové programy,
- zájmové kroužky např. hudební a dramatický, hudebně pohybový

4) Začleňování skupinových i individuálních terapií přímo do vyučovacích hodin, a to v případě, že jsou podpořeny odpovídajícími podmínkami školy - vyhovující materiální, hygienické, organizační, personální, finanční a jiné zázemí. Jedná se o dětskou rehabilitaci, individuální či skupinová rehabilitační cvičení, ergoterapii, arteterapii, muzikoterapii, canisterapii, hipoterapii, dotekovou terapii, trampolining, logopedii, pobyty v solné jeskyni, ... Terapie jsou prováděny v rámci všech vyučovacích předmětů.

5) V rámci vyučovacího předmětu Tělesná výchova může probíhat výuka plavání

2.2.1. Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie

Společné postupy, uplatňované všemi pedagogy školy při výuce i mimoškolních aktivitách. Vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

Školní vzdělávací program vnímá zabezpečení výuky pro žáky s rozdílnými vzdělávacími možnostmi a potřebami komplexně. Důsledně uplatňuje výchovně vzdělávací strategie ve výuce. Vyučující vhodně volí formy a metody práce, spolupracují s výchovným poradcem, spolupracují s odborníky z různých SPC a PPP, respektují individuální potřeby žáka.

Kompetence k učení

Dílčí kompetence

Učitel vnímá a aktivně zajišťuje vzdělávací potřeby jednotlivých žáků

- Zajišťuje žákům vhodné didaktické pomůcky (podle rozumové úrovně, úrovně zdravotního postižení)
- Vytváří IVP
- Vytváří měsíční plán
- Zohledňuje rozdíly v pracovním tempu
- Vymezuje pracovní prostor podle individuální potřeby žáka
- Používá různé metody a formy výuky

Učitel předkládá vhodné didaktické pomůcky

- Reaguje na zdravotní postižení žáka
- Speciálně upravené pomůcky na grafomotoriku, psaní, kreslení, malování, sebeobsluhu a stolování
- Zajišťuje vhodné didaktické pomůcky pro alternativní komunikaci (piktogramy, komunikační knížky, znaky...)
- Seznamuje žáky s výukovými programy na PC, zařazuje práci na interaktivní tabuli
- Jako pomůcky používá i skutečné předměty a modely
- Zapojuje žáky do praktických činností

Kompetence k řešení problémů

Dílčí kompetence

Učitel dává pokyny a na základě jejich plnění zjišťuje u žáků míru porozumění

- Reakce na pokyn (podej, polož, doneš, sedni si...)
- Míra porozumění- obrázky, symboly, směry pohledu, gestikulace, mimika, oční kontakt

Učitel demonstruje řešení známé situace nápodobou a opakováním

- Souhlas, nesouhlas
- Libé, nelibé pocity
- Pozdrav
- Orientace v prostoru

- Prosba, poděkování

Kompetence komunikativní

Dílčí kompetence

Učitel vede žáky k vyjadřování svých potřeb, pocitů a nálad, rozvíjí u žáků komunikaci

- Verbální, alternativní, augmentativní
- Individuální formy dorozumívání
  - Znakování
  - Piktogramy
  - Komunikační tabulky
  - Komunikátory
  - Znak do řeči
- Potřeby: hlad, žízeň, odpočinek, spánek, WC
- Pocity: radost, smutek, bolest, strach

Kompetence sociální a personální

Dílčí kompetence

Učitel připravuje žáky k tomu, aby dokázali navázat adekvátní kontakt se svým okolím

- Vytváří situace, které žáka podněcují k reakci nebo komunikaci s okolím
- Na konkrétních pomůckách upevňuje znalost členů rodiny
- Podle možností vyžaduje adekvátní oslovení pracovníků školy
- Na modelových situacích připravuje žáka na přiměřenou zdrženlivost a ostražitost v kontaktu s neznámými lidmi
- Vyžaduje pozdrav, poděkování, prosbu

Učitel vede žáka k poznávání své osoby prostřednictvím svého těla

- Označí místo oblasti
- Pojmenuje části těla
- Vyjadřuje pomocí svého těla vlastní potřeby
- Reaguje na své jméno
- Mluví o sobě v 1. osobě č. j.

Kompetence pracovní

Dílčí kompetence

Učitel rozvíjí motoriku manipulací s různými předměty

- Účelný úchop
- Manipulace s předměty (nápodoba+ pokyny)
- Rozvoj jednoduchých praktických činností běžného života (režimové, pracovní a bezpečnostní návyky)

Učitel vede žáka k zvládnutí nejjednodušších úkonů sebeobsluhy a základní hygieny

- Základní hygienické návyky (mytí rukou, používání WC, použít ručník a mýdlo, kapesník)
  - Zásady správného stolování (držení příboru, používání příboru, použití ubrousku)
  - Sebeobsluha při svlékání, oblékání, obouvání
- Poznávání osobních věcí

3. Učební plán

3.1. Celkový

Poznámky k učebnímu plánu pro 1. – 10. p.r.

Učební plán představuje souhrn základních informací o organizaci vzdělávání na úrovni vyučovacích předmětů. Názvy učebních předmětů zůstaly pro lepší orientaci žáků zachovány z předešlých let a jsou vyučovány formou klasické vyučovací hodiny nebo vyučovacího bloku, kde se pravidelně střídá výuka i několika předmětů, hra, odpočinek a relaxace.

Pro vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením je charakteristické individualizované vyučování. Vnitřní členění tříd nevychází z věkových charakteristik žáků, ale z úrovně jejich individuálních schopností a potřeb, které jsou určující pro obsah vzdělávání. Proto jsou jednotlivé předměty zpracovány do tří období = 1.-3.třída, 4.-6.třída a 7.-10.třída. Podle dosažené úrovně je pro každého žáka vypracován individuální vzdělávací plán.

Přímo ve vyučování jsou žákům poskytovány i různé terapie – dětská rehabilitace, individuální či skupinová rehabilitační cvičení, ergoterapie, arteterapie, muzikoterapie, canisterapie, hipoterapie, doteková terapie, trampolining, logopedie, pobyty v solné jeskyni,... -pokud je pro ně odpovídají materiální, hygienické, organizační, personální, finanční a jiné zázemí.

1. stupeň 1. – 6.p.r.

Disponibilní časová dotace na 1. stupni:

- pro vyučovací předmět Hudební výchova 1 vyučovací hodina v 1. až 6. ročníku
- pro vyučovací předmět Výtvarná výchova 1 vyučovací hodina v 1. až 6. ročníku

2. stupeň 7. – 10.p.r.

Disponibilní časová dotace na 2. stupni:

- pro vyučovací předmět Hudební výchova 1 vyučovací hodina v 7. až 10. ročníku
- pro vyučovací předmět Výtvarná výchova 1 vyučovací hodina v 1. až 6. ročníku

3.1. Celkový

Vzdělávací oblast / vyučovací předměty	ŠVP	RVP
Člověk a komunikace	50	50
Rozumová výchova	30	30
Řečová výchova	20	20
Člověk a jeho svět	40	40
Smyslová výchova	40	40
Umění a kultura	20 + 20	20
Hudební výchova	10 + 10	10
Výtvarná výchova	10 + 10	10
Člověk a zdraví	60	60
Rehabilitační tělesná výchova	60	60
Člověk a svět práce	20	20
Pracovní vyučování	20	20

3.2. Ročníkový

Vzdělávací oblast / vyučovací předměty	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	ŠVP	RVP
Člověk a komunikace											50	50
Rozumová výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30	30
Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20	20
Člověk a jeho svět											40	40
Smyslová výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	40
Umění a kultura											20 + 20	20
Hudební výchova	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	10 + 10	10
Výtvarná výchova	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	10 + 10	10
Člověk a zdraví											60	60
Rehabilitační tělesná výchova	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	60	60
Člověk a svět práce											20	20
Pracovní vyučování	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20	20
CELKEM ZÁKLADNÍ	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	190	190
CELKEM DISPONIBILNÍ	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20	20
CELKEM V ROČNÍKU	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	210	210